

เทศน์เช้า วันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๑

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

หลวงพ่อก หลวงตาไม่มี แล้วสังฆะมันมาจากไหน สังฆะนี้มาจากไหน พระรัตนตรัยนี้พระพุทธเจ้าตรัสรู้ขึ้นมา มีพระพุทธเจ้ากับพระธรรม พระอัญญาโกณฑัญญะ เป็นพระสงฆ์องค์แรกของโลก ถ้าไม่มีพระสงฆ์ พระรัตนตรัยจะครบได้อย่างไร

เวลาคึกกฏฐิพุด อยู่ในประวัติหลวงปู่มันเห็นไหม หลวงตาพูดถึงหลวงปู่มันว่า “พระพุทธเจ้ามาสอนหลวงปู่มัน”

คึกกฏฐิบอกเลย บอกว่า “หลวงปู่มันสอนให้โง่หรือสอนให้ฉลาด ในเมื่อนิพพานมันไม่มีแล้ว นิพพานมันสูญไปแล้ว เอาอะไรมาสอนหลวงปู่มัน” มันมาจากไหน

หลวงตาบอกว่า “ถ้าจะปฏิเสธว่าพระพุทธเจ้าไม่มี ต้องปฏิเสธก่อนว่า พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ไม่มี”

แล้วพระสงฆ์มีไหม พระสงฆ์ในสังคมไทยมีก็แสนองค์ แล้วพระสงฆ์ที่เป็นพระสงฆ์ที่ดีก็มี พระสงฆ์ที่เลว ! ก็มี หลวงพ่อก หลวงตา ที่สอนผิด มันก็ผิดจริงๆ นั่นแหละ หลวงพ่อก หลวงตา ที่ไม่เป็นสอนผิด มันก็ผิด

พุทธพจน์ ! ให้เชื่อพุทธพจน์..พุทธพจน์ พุทธพจน์มันก็เหมือนกฎหมาย กฎหมายนี้พอเราทำความผิดขึ้นไป มีมึงมีสิทธิ์ที่จะฟ้อง แต่กูก็มีสิทธิ์ที่จะแก้ต่าง เอากูขึ้นศาล แล้วศาลวินิจฉัยมา ว่ากูถูกหรือผิด

พุทธพจน์ก็เหมือนกัน พุทธพจน์เหมือนกฎหมายเลย แต่กฎหมายนี้อยู่ที่คนตีความใช่ไหม อ่างพุทธพจน์แล้วบังคับ มึงบังคับเขา แล้วตัวมึงเองละ มึงได้ประโยชน์ มึงก็ว่าพุทธพจน์ พอบอกว่าในพระไตรปิฎกบอกว่า นรก สวรรค์มี เทวดามาฟังเทศน์

พระพุทธเจ้า เห็นใหม่ เทศน์ธรรมจักรขึ้นไปนี้ เทวดา อินทร์ พรหม ส่งข่าวเป็นชั้นๆ ขึ้นไป ไม่ใช่ ! อันนี้แต่งเติมเข้ามา เขาปฏิเสธนรก สวรรค์ เขาปฏิเสธว่า สิ่งที่เป็นเทวดา อินทร์ พรหม มันเป็นอนุชนแต่งเข้ามาในพระไตรปิฎก

เวลาบอกถ้าเป็นความดีความชอบ เป็นความเห็นของมันเป็น บันบอกพุทธพจน์ เวลาไม่เห็นด้วยมันบอกว่าไม่ใช่ ! แล้วบอกว่าต้องเชื่อพุทธพจน์ พุทธพจน์เหมือน กฎหมายนี้ มึงก็ถามสิ ถามว่ามึงผิดอะไร มึงบอกมาสิ พุทธพจน์สอนว่าอย่างไร เอ็งอ้าง พุทธพจน์กันนะ เอ็งอ้างพระไตรปิฎก เอ็งเชื่อพระไตรปิฎกหรือเปล่า ถ้าเอ็งเชื่อ พระไตรปิฎก เอ็งจะไม่ทำตัวกันแบบนี้

คู่มือของพวกเรา ครูบาอาจารย์ของเรา เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ให้เชื่อ ธรรมวินัย พระอานนท์ถามพระพุทธเจ้าไง เวลาพระพุทธเจ้าปรินิพพานไปแล้ว เราจะ ฟังใคร “อานนท์ ! เราบอกเธอแล้วไม่ใช่หรือ สิ่งใดสิ่งหนึ่งเกิดขึ้นเป็นธรรมดา... แม้แต่ เราศาศคาก็จะต้องตายในคืน สิ่งใดฟังไม่ได้ ให้ฟังธรรมและวินัย จะเป็นศาสดาของเธอ”

ธรรมและวินัย ! พุทธพจน์ก็ธรรมวินัย ถ้าคนเคารพพระธรรมวินัย ธรรมวินัย จากข้างนอก ธรรมวินัยคือกฎหมาย กฎหมายสมมุตินะ กฎหมายนี้เปลี่ยนแปลงได้ ถ้า เราไม่ได้ทำผิดกฎหมาย กฎหมายจะบังคับอะไรเรา

นี่ก็เหมือนกัน ใ้ฉันนี่พูดถึงกฎหมาย นี้วินัย แล้วธรรมะ ธรรมะมันยิ่งกว้างขวาง ขึ้นไปใหญ่ ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริง เห็นใหม่ แล้วบอกว่า กฎหมายบังคับอะไร พุทธพจน์ ! พุทธพจน์ ! ยานี่รักษาอะไร ถามสิ ถามไ้คนว่าพุทธพจน์นะ เขารักษาอะไร มึงยังไม่รู้ เลย !

มึงว่า “พุทธพจน์ ! พุทธพจน์ !” พุทธพจน์ แปลว่าอะไร มึงอ่านด้วย ตัวอักษรมึง อ่านออกใจ เหมือนเราอ่านทับศัพท์เห็นใหม่ เราอ่านภาษาอังกฤษออก แต่ความหมาย เราไม่รู้ ไม่รู้หรือ อ่านพระไตรปิฎกอ่านไปเถอะ อ่านหนังสือออก แต่อ่านความหมาย ในสังฆกรรมนั้นไม่ออก

แล้วเราประพฤติปฏิบัติกันขึ้นมา เพื่อจะให้จิตมันสงบเข้ามา ให้มันมีข้อเท็จจริงขึ้นมา ถ้ามันขัดแย้งกัน คือ สมาธิ ปัญญา มรรค ๘ !

เขาบอกว่า “สมาธิไม่ต้องทำ ไม่ต้องทำสมาธิเลย สมาธิห้ามทำเลย เพราะสมาธิทำแล้ว โง่เง่าเต่าตุ่น !”

ไอ้คนโง่เง่าเต่าตุ่น ในวงกรรมฐานเรา ในวงของครูบาอาจารย์ของเรา ที่ประพฤติปฏิบัติมันก็องค์เอง ทำไมครูบาอาจารย์เราแสดงธรรมขึ้นมา

คุณหลวงปู่มั่นสิ หลวงตาท่านพูดเอง หลวงปู่มั่นไม่เคยว่างเลย สอนเทวดา อินทร์ พรหม ตลอด ขยายกิ่งมะเห็น ไหม ที่มาตอนเกือบสว่างหรืออะไรนะ หน้าเต็มไปหมด เหลืองเป็นทองไปหมดเลย มันเชื่อไหม

มันว่า พุทธพจน์ ..พุทธพจน์.. มึงเชื่อไหม แล้วในวงปฏิบัติมันมีไม่เท่าไร แต่ผลงานของการประพฤติปฏิบัติ นี่ครูบาอาจารย์ที่รู้จริง จากใจดวงหนึ่งสู่ใจดวงหนึ่ง นี่ใช่ ! เรากราบ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ พระพุทธเจ้ายังกราบธรรมะเลย

คำสั่งสอนในพระไตรปิฎก ใช่ ! มันเป็นทฤษฎี มันเป็นปฐนปายไม้ทาง แต่เราไปถอดมัน เหมือนเด็กเลย เห็นเด็กไหม เด็กนะมันเห็นผู้ใหญ่ทำงาน เด็กมันก็เล่นขายของกัน มันก็เล่นเหมือนผู้ใหญ่ทำงาน แล้วมันเป็นไหม เด็กนะ เห็นผู้ใหญ่ทำงาน มันก็อยากเป็นด้วย เห็นไหม เด็กๆ นะ เห็นผู้ใหญ่สูบบุหรี่ มันก็เอาไม้มาคิบบไว้ มันก็ดูเหมือนกัน

นี่ก็เหมือนกัน พระพุทธเจ้าพูดถึงเป็นความจริง มันก็เหมือนเด็กๆ นะ เพราะอะไร เพราะมันเกิดจากเกิดจากกิเลสของเราใช่ไหม เกิดจากการสร้างภาพใช่ไหม สร้างภาพว่า ต้องเป็นอย่างนั้น.. ต้องเป็นอย่างนั้น แล้วเป็นจริงไหม มันไม่เป็นจริงหรอก !

แต่ถ้าเป็นจริงขึ้นมา สูงสุดสู่สามัญ.. เริ่มต้นออกไปจากกิเลสเรานี้ เริ่มต้นทุกคนเกิดมามีกิเลส ที่นี้พอมีกิเลส มันก็มีความอยาก มีความต้องการ มีความปรารถนาเป็นธรรมดา ที่นี้พอมีความต้องการ มีความปรารถนาเป็นธรรมดา พอมีกิเลสมันก็รุกเร้า มันก็ต้องการจนเกินขอบเขต

เกินขอบเขตนี้คือกิเลส แต่ความต้องการการทำความดีไม่ใช่กิเลส เพราะมันเป็นธรรมชาติ พอเป็นธรรมชาติปั๊บ เราจะควบคุมอันนี้ พอควบคุมอันนี้แล้ว เอาสิ่งที่ว่ามันเป็นสิ่งเร้า ทำแต่คุณงามความดี เขาเรียกว่ามรรค

การทำความดีนะ ถ้าความดีก็ห้ามทำ นั่งเป็นขอนไม้กั้นนะ ประพาศปฏิบัติขณะนั่งเป็นขอนไม้เลย แล้วหุ่นยนต์มันคิดว่าเราอีก เคนจงกรม นั่งสมาธิ ภาวนา หุ่นยนต์มันทำได้คิดว่า กดปุ่มแล้วมันเดินได้ทั้งปีทั้งชาติเลย หุ่นยนต์นะมันเคลื่อนไปเคลื่อนมาแล้วมันได้อะไรขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกัน ในเมื่อเราบังคับหมดทุกอย่าง ห้ามอยาก ห้ามมีความรู้สึก ห้ามมีอะไรเลยถ้ามันเป็นกิเลส กิเลสปฏิบัติไม่ได้ มันไม่ใช่ ! มันเป็นข้อเท็จที่มันมีอยู่ พอมีอยู่นี้เราถึงต้องทำให้มันสงบก่อน พอทำให้มันสงบ ถ้ามันสงบเข้ามาเป็นสากล

สากล หมายถึงว่า มันไม่มีสิ่งเร้า เพราะถ้ามีกิเลส มีความฟุ้งซ่านอยู่ จิตใจมันจะสงบไม่ได้ ความสงบ คืออกคตัวตน อีโก้ก็กดให้มันลงไป อีโก้กดไปแล้วมันก็เป็นพลังงานเฉยๆ พลังงานที่มีชีวิตใจ พลังงานที่มีชีวิตนะ เราจะบอกว่า เราจะค้านกันประจำเลยว่ ว่างๆ ว่างๆ นั่นนะ มันเป็นสสาร

โต๊ะตัวนี้มันว่าง วัตถุ ศาลานี้ ไม่ผิติดสี ๕ ศาลานี้สีลบวิสุทธิ เพราะศาลานี้ไม่เคยทำร้ายใครเลย ศาลาไม่เบียดเบียนใครเลย มีแต่คนมาอาศัยมัน แล้วมันมีอะไรขึ้นมา ศาลาไม่มีชีวิตใจใหม่

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่มีหัวใจเรามันมีชีวิต มันมีความรู้สึก มันเป็นจิต จิตที่เป็นธาตุรู้ ธาตุรู้มันสกปรกด้วยอวิชชา อวิชชาพอมันมีสิ่งเร้า มันก็จะรุนแรงขึ้น พอรุนแรงขึ้นไป พอไปอ่านพระไตรปิฎกเข้า มันก็มีกิเลส กิเลสก็ไปเร้าขึ้น สร้างภาพ นิพพานเป็นอย่างนั้น เป็นอย่างนั้นๆ

พุทธพจน์.. พุทธพจน์.. พุทธพจน์ก็เป็นฉลากยานะ พุทธพจน์สอนว่าอย่างไร พุทธพจน์มันมีความหมายว่าอย่างไร แล้วพุทธพจน์มันมีความรู้สึกอย่างไร มันพูดออกมาได้ไหม มันพูดออกมาไม่ได้

ชาวพุทธมันเป็นอย่างไร มันไปกลับหัวกลับหางกัน เอาปริยัติคือทฤษฎีมาเป็นผล มาเป็นเป้าหมาย..

แต่ตามความเป็นจริงพระพุทธเจ้าสอนว่า “ปริยัติ... แล้วต้องปฏิบัติ !”

ถ้าเรียนปริยัตินะ กรรมฐานเราเนี่ย เวลาบวชแล้วเห็นไหม อุปัชฌาย์ให้เลย ถ้าอุปัชฌาย์องค์ไหนไม่ให้ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ เป็นพระไม่ได้ เพราะว่าในศาสนาเป็นพระ.. พระคือผู้ประเสริฐ.. พระคือหัวใจ หัวใจที่มันรู้จริง มันผู้ประเสริฐ

นี่การที่จะรู้จริง ผู้ประเสริฐมันจะทะลุ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ ถ้ามันทะลุ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ เข้าไป มันจะเข้าไป ถึงตัวฐานของความคิด ตัวฐานของความคิด เพราะตัวฐานของความคิดมันติดอยู่ที่นี้ การบวชพระ ถ้าไม่บอกกรรมฐาน ๕ เป็นพระไม่ได้ ! เป็นพระไม่ได้ ! แล้ว เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ คือเป้าหมาย

นี่คือภาคปฏิบัติ คือปริยัติเรียนแล้วไง แต่เรามาเรียนปริยัติกัน เรียนนี้เรียนทางวิชาการ เรียนเหมือนเราเข้าโรงเรียนการปกครอง อยากเป็นนายอำเภอ อยากเป็นผู้ว่า ต้องเข้าโรงเรียนการปกครองนะ

นี่ก็เหมือนกัน ไปเรียนมาเพื่อให้รู้ธรรมวินัย เพื่อมาเป็นฝ่ายปกครอง มันเป็นฝ่ายปริยัติ มันเป็นคนธุระ วิปัสสนาธุระ วิปัสสนาธุระมันก็ย้อนกลับมาที่นี้

พระพุทธเจ้าแบ่งการปกครองไว้ คนธุระคือฝ่ายปกครอง คือทางทฤษฎี คือทางการเอกสาร ... แต่ถ้าฝ่ายวิปัสสนาธุระ เข้ามาชำระจิตใจ พระพุทธเจ้าก็วางไว้ให้ทำตามความเป็นจริง

ถ้าทำตามความเป็นจริงนะ มันต้องเปิดกว้าง ให้มันรู้จริง เราอย่าไปยึดว่าปริยัติคือว่า พุทธพจน์.. พุทธพจน์นะ พุทธพจน์ให้ศึกษาไว้เพื่อปฏิบัติ มันจึงมีปริยัติ.. ปฏิบัติ.. ปฏิเวธ ..เพราะปฏิบัติแล้วมันจึงจะรู้จริง ปริยัติไม่รู้จริงหรือ ปริยัติรู้จริงไม่ได้

คูสีในทางการปกครอง ในการทำงาน ในทางเอกสาร ถ้าทำงานเป็นนะ มันก็ร้อนไปเลย แต่ถ้าทำงานไม่เป็นมันก็ขัดข้อง มันก็แค่นั้น ! มันปกครอง แต่มันถอนภพ

ชาติไม่ได้ มันถอนอวิชาไม่ได้ มันถอนถึงข้อเท็จจริงนั้นไม่ได้ ถ้าถึงข้อเท็จจริงของใจ นั้นเห็นใหม่ เพราะอะไร เพราะเรื่องเอกสาร มันก็อยู่นี้ มันเป็นเรื่องของโลก โลกมัน หมุนไป โลกมันพร้อมอยู่เป็นนิจ โลกเป็นวัฏฏะ โลกมันจะหมุนไปอย่างนี้

แต่ถ้าเป็นความจริง พระพุทธเจ้านะ ศาสนามันลึกซึ้งกว่านั้นไง คือปัญญาอย่าง นี้

เขาพูดเองเมื่อวานเขาพูด เขาบอกว่า “ให้กำหนดไป กำหนดเป็นนามรูป รู้เท่า นามรูปไป”

แล้วหมอนี้ก็ถามเขา เขาเล่าให้ฟังเมื่อวานนะ ถามเขาว่า “ใช้ปัญญาแค่นี้หรือ ถอนกิเลสได้”

เขาบอกว่า “ให้ทำไปเถอะ”

นี่ไง เขายังสงสัยว่ามันง่ายอย่างนี้หรือ คือเราจินตนาการ เราคิดกันเอง มันจะฆ่า กิเลสได้อย่างไร ก็ถามกลับไป พอถามกลับไปก็บอก “ไม่ได้” พอไม่ได้ก็ให้กำหนดนาม รูปไป กำหนดไปเรื่อย ทีแรกก็ให้กำหนดพุทโธไปก่อน

อย่างที่พูดนี่นะ เราพูดเป็นข้อเท็จจริง เพราะอะไรรู้ใหม่ เพราะกระแสสังขมมันเป็นอย่างนั้นตอนนี้ กระแสสังขมนี่ เพราะเราเป็นปัญญาชน แล้วเราจะพูดเลยว่า ศาสนา พุทธเป็นศาสนาแห่งปัญญา พอเป็นศาสนาแห่งปัญญา เราก็พยายามศึกษากันเพื่อให้ติด ปัญญา

ถ้าติดปัญญานะ ปัญญาอย่างพวกเราคิดว่า ดีกว่า เพราะอะไร เพราะโยมมาใส่ บาตร มาอยู่กับพระ มาคลุกคลีกับพระ ผิดหรือถูกนะ เห็นผิดเห็นถูก คือมันมี ประสพการณ์ตรง นี่คือปฏิบัติ

แต่ถ้าเราไปฟังเขาว่านะ ใส่บาตรต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้นนะ เราเป็น พระ เป็นเนื้อนาบุญ เป็นคอยรับสังฆทานพวกนี้ จะมีปัญหาเรื่องนี้มาก เพราะคนมา หลากหลายความคิด แล้วพอหลากหลายเขาก็จะวางรูปแบบไว้ ใ้รูปแบบนั้นก็ต่างคน

ต่างตีดันนั้นมา เราบอกว่า “นี่เป็นปัญญาหรือ”.. นี่มันเป็นสัญญา นี่มันเป็นสิ่งทำให้
ขอบเขตของเราเราไม่เข้าใจ

แต่ถ้ามันเป็นสัจจะนะ ..สูงสุดสู่สามัญ.. ถ้าเรามีเจตนา มีความเชื่อ มีศรัทธา
ความเชื่อ การเสียดละอันนั้นนะบุญกุศลมหาศาลเลย แต่ถ้าในทางโลกเห็นใหม่ เดี่ยวนี้
มีขนาดที่ว่ามีหางบัตรนะ ทำบุญแล้วไปล้วงเบอร์กัน โลกคิดกันขนาดนั้น โลกคิด
ออกไป แล้วอะไรถูก อะไรผิดละ แล้วคนถ้าไปโลกอย่างนี้เขาก็ว่าได้ประโยชน์นะ พอ
มาทำบุญแล้วไม่ได้ประโยชน์เห็นใหม่

การศึกษาถ้าไม่ได้ปฏิบัติมันจะไม่รู้ และไม่เข้าใจ ยิ่งคิดยิ่งงง แต่ถ้าเราเข้ามาเห็น
ของเรา มันเป็นสัจจะความจริง นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่เขาทำกันนะมันเป็นสุดมยปัญญา..
ปัญญาการศึกษานี้พระพุทธเจ้าไม่ปรารถนา พระพุทธเจ้าปรารถนาภาวนามยปัญญา

ถ้าภาวนามยปัญญา พระไตรปิฎกเห็นใหม่ ดูพระองค์หนึ่งที่บอกว่าต้อง
พระไตรปิฎก เอาจากพระไตรปิฎกมาเปิดนะ เอาจากพระไตรปิฎกมาเปิดนะ
คอมพิวเตอร์ดีกว่าเราอีก พระไตรปิฎกมันอยู่ที่ใจ ถ้ามันรู้ที่ใจนะ

พระในสมัยพุทธกาล บอกว่าศีลและวินัยเยอะเยอะไปหมดเลย ปฏิบัติลำบากมาก
ก็ไปลาพระพุทธเจ้า เพราะจะสึก พระพุทธเจ้าบอกว่า

“ศีลข้อเดียวรักษาได้ใหม่”

“ได้!”

รักษาใจ อยู่ต่อ ! อยู่ต่อ ! จนปฏิบัติไปจนสิ้นกิเลสเลย ศีลข้อเดียวคือรักษาใจ.. ก็
จบแล้ว !

พระไตรปิฎกก็เหมือนกัน ..มาจากใจ ! ใจที่ออกมาเป็นข้อๆ มันออกมาจาก
รายละเอียดปลีกย่อยใจ แล้วเราก็ไปเอาอะไรปลีกย่อยมานั้นเข้าไม่ถึงสัจจะความจริง ถ้า
ถึงสัจจะความจริงนะ มันจะไม่พูดอย่างนั้น บอกว่า ไม่ให้ทำเลยนะ ไม่ให้ทำสมาธิ ถ้า
ไม่ทำสมาธินะ มรรค ๗ ไม่มี มีมรรค ๘.. มรรค ๘ มีสัมมาสมาธิ

เหมือนหน่วยกิต นักเรียนส่งหน่วยกิตเรียนไม่จบ อย่างนั้นเราจะจบทางวิชาการ
นี้ได้อย่างไร มรรค ๘ ! ศีล.. สมาธิ.. ปัญญา.. โดยสัจจะความจริง แต่คนมันทำไม่เป็น
มันเอาแต่ความคิด เป็นความตริก เป็นความรับรู้ของมัน มันก็สื่อสภาวะแบบนั้น

ที่พูดนี้พูดเป็นข้อเท็จจริง พูดเป็นหลักฐานไว้ เพราะอะไรรู้ไหมเพราะมันไม่มี
ใครโต้แย้ง แล้วต่อไปศาสนาเสื่อม.. เสื่อมอย่างนี้ เสื่อมเพราะคนไปตะครุบกันที่เงา ไม่
เอาความจริงกัน เอาตะครุบที่เงาเงาเงา แต่เงาของใจ ความคิด ไม่ได้เอาถึงตัวใจ เอาถึง
หลักใจ ถึงตัวใน

ศาสนาจะเสื่อมถอย เพราะหัวใจของคนมันเข้าไม่ถึงสัจจะความจริง ศาสนาจะ
ไม่เสื่อมจากอย่างอื่นหรอก ศาสนาเสื่อมที่หัวใจของมนุษย์ ศาสนาเสื่อมจากคนไม่เชื่อ
ศาสนาเสื่อมจากคนเข้าไม่ถึง

แล้วก็ไปอ้างกันเห็นใหม่ อ้างเส้นผมบังภูเขา พุทธพจน์ ! พุทธพจน์ ! พุทธพจน์
สอนอย่างนี้หรือ พุทธพจน์บอกว่า ให้ไปแบบหน่อแรด ! เวลาบวชแล้วในคำบวชเห็น
ใหม่

“เธอจงไปเป็นภิกษุมารเกิด แล้วให้ถือนิสสัย ๔ อริยสัจ ๔ ให้ถือรุกขมูล
เสนาสนัง ให้อยู่ตลอดชีวิตเกิด”

นี่พุทธพจน์ ! ให้อยู่รุกขมูลเสนาสนัง ให้อยู่โคนไม้ แล้วมันไปอยู่กันในตึก ใน
ห้องแอร์ พุทธพจน์หรือเปล่า.. พุทธพจน์สอนอย่างหนึ่ง ! พวกมันทำอย่างหนึ่ง ! แล้ว
เวลาหลวงพ่อก หลวงตาบอก....ทำไม่ถูก ให้อำนาจไม่ถูก.. จริงอยู่เด็กฝึกงาน คนทำงาน ต้อง
มีความผิดพลาดเป็นธรรมดา เราจะไม่บอกหรือว่าถูกหมด มันเป็นไปได้ ! คน
ฝึกงาน คนทำงานนะ มันจะผิด มันจะถูกมาได้ยังไง

เราไปตั้งบริษัทขึ้นมาแต่ละบริษัท กว่าจะตั้งบริษัทขึ้นมา จนยื่นได้นะ เห็นไหม
ทางวิชาการ ๑๐๐ บริษัท เจ๊งไป ๘๕ บริษัท เหลือ ๑๕ บริษัทที่อยู่ได้ นี่เขาบอกว่าดี
ที่สุดแล้ว มันเป็นไปได้ !

ที่นี้พอเราปฏิบัติกันคนทั้งล้านคน พระสงฆ์สามเณรที่แสนองค์มันจะถูกหมด มัน
เป็นไปไม่ได้ เพราะทุกคนมีกิเลสหนา กิเลสหยาบต่างๆ กัน ที่นี้พอมันถูกหรือมันผิด ก็
ว่าไปตามข้อเท็จจริงของเขาสี เพราะเขาชวนขวายของเขาแล้ว คนต้องมีการชวนขวาย
ต้องมีการกระทำ นี้ครูบาอาจารย์ท่านจะเปิดช่องอย่างไรให้พวกเราได้กระทำ ได้มี
การชวนขวาย แล้วถูกหรือผิดครูบาอาจารย์ที่รู้จริงแก้ไขไปตามนั้น !

ไม่ใช่เอาทฤษฎีมาวาง แล้วมีแต่ทฤษฎี กระดากกินไม่ได้ ทฤษฎีกินไม่ได้
ทฤษฎีเป็นมรรคผลขึ้นมาไม่ได้ แล้วสักจะความจริงเป็นไปไม่ได้ สิ่งที่เป็นไม่ได้เอามา
เป็นความจริงไม่ได้ ! เอวัง